

OBSAH

ÚVOD	9
1. kapitola	
VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ. VOLBA METODOLOGIE A VÝZKUMNÝCH METOD A STANOVENÍ VÝZKUMNÝCH CÍLŮ	11
1.1 Vymezení pojmů „metodologie vědy“, „metoda vědy“ a „metodika vědecké práce“	11
1.2 Volba metodologie a stanovení výzkumných cílů	12
1.3 Volba vědeckých procedur a výzkumných metod	15
1.4 Definování pojmů ve vědecké práci	27
2. kapitola	
VĚDA, JEJÍ VZNIK A HISTORICKÉ TYPY. PROBLÉM METODOLOGIE A METOD V KONTEXTU VÝVOJE VĚDY	34
2.1 Kulturní epocha a historické typy vědy	34
2.2 Epocha starověké vědy	36
2.3 Epocha středověké vědy	37
2.4 Epocha novověké vědy	39
2.5 Epocha postnovověké vědy	43
3. kapitola	
LOGICKÉ ZÁKLADY VÝSTAVBY VĚDECKÝCH TEORIÍ	46
3.1 Axiomaticko-deduktivní přístup k výstavbě vědecké teorie	46
3.2 Induktivní přístup k budování vědecké teorie. Omezení při uplatnění indukce	48
3.3 Role verifikace ve vědeckém zkoumání	50
3.4 Role falzifikace ve vědeckém zkoumání. Problém testování hypotézy	54
4. kapitola	
NORMATIVNÍ A NENORMATIVNÍ POZNÁVÁNÍ SOCIÁLNÍ REALITY	58
4.1 Nenormativní teorie	59
4.2 Normativní teorie	61
5. kapitola	
EXPLANACE	66
5.1 Vědecká explanace formou deduktivní inference	66
5.2 Explanace na základě „vědeckého zákona“ (formou subsumpcí pod „vědecký zákon“)	68

5.3	Explanace na základě idealizovaného „vědeckého zákona“	74
5.4	Problém univerzálnosti sociálních a ekonomických zákonů	77
5.5	Explanace formou subsumpce pod teorii	78
5.6	Druhy explanace z hlediska charakteru závislosti mezi explanandem a explanans	81
5.6.1	Nepravděpodobnostní druhy explanace	82
5.6.2	Explanace založená na ideji pravděpodobnosti	85
5.6.3	Explanace na bázi dvou pojetí pravděpodobnosti podle R. Carnapa	89
5.6.3.1	Postup vědce při vědecké proceduře potvrzování hypotézy	89
5.6.3.2	Carnapovo pojetí dvou pojmů pravděpodobnosti a jeho význam pro vědecké zkoumání	91
6. kapitola		
PREDIKCE		93
6.1	Vymezení pojmu „budoucnost“ z pohledu metodologie vědy	93
6.2	Problém determinismu ve vztahu k předvídání budoucnosti	97
6.3	Nekarteziánská racionalita a problém předvídání	99
6.4	Problém vztahu indukce a predikce	102
7. kapitola		
NARATIVNÍ MODEL V SOCIÁLNÍCH VĚDÁCH		105
7.1	Diltheyho pojetí „duchovních věd“ – východisko obratu od explanace k narativnímu modelu	105
7.2	Rickertovo a Windelbandovo pojetí „duchovních věd,“ resp. „idiografických věd“	107
7.3	Zproblematizování nomologického pojetí historického faktu	108
7.4	Rozdíl mezi nomologickým a narativním výkladem sociálních jevů. Historický výklad	110
7.5	Logické nástroje konstrukce příběhu. Role historika v narativním příběhu	113
7.6	Epistemologie a fenomenologie narativních dějin	115
8. kapitola		
PROTIKLAD EXPLANAČNÍHO A INTERPRETAČNÍHO VÝKLADU. VÝCHODISKA INTEGRATIVNÍHO PŘÍSTUPU KE ZKOUMÁNÍ SOCIÁLNÍCH JEVŮ		121
8.1	Atomistický, holistický a integrativní přístup ke zkoumání sociálních jevů	122
8.2	Explanáční pojetí příčiny, interpretační pojetí významu a jejich kritika v integrativním přístupu	124
8.3	Dichotomie objektivismu a relativismu při zkoumání sociálních jevů a jejich kritika v integrativním přístupu	127
SLOVNÍK ZÁKLADNÍCH POJMŮ		129
LITERATURA		149
SUMMARY		154
VĚCNÝ REJSTRÍK		155